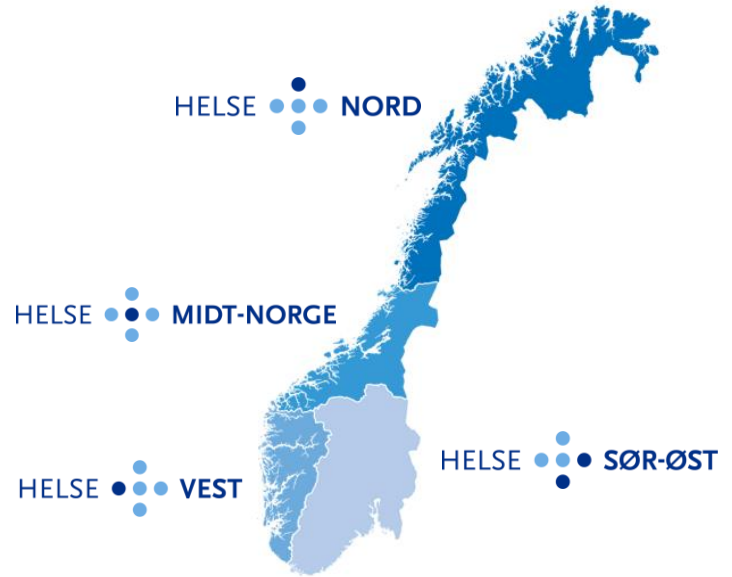

Webinar

Veileder for sikring av bygg og infrastruktur i sykehusprosjekter

Velkommen og praktisk info

- Formålet med Webinaret
- Forstå hvorfor og hvordan den skal brukes i praksis
- Skape lik forståelse i prosjektene

"Tidlig krøkes, skal god bygning bli"

(Overført betydning: Gjør grunnarbeidet/sikringen skikkelig fra start)

Agenda

Bakgrunn

- Oppdraget
- Trussel- og risikobildet
- Totalforsvar og sykehusenes rolle

Veilederen v2.0

- Hva er videreført
- Hva er nytt
- Prinsipper og føringer

Bruk i praksis

- Bruk gjennom prosjektets faser
- Roller og forventninger til prosjektene

Oppdrag og føringer for veilederen

Veileder for sikring av bygg og infrastruktur i sykehusbyggprosjekter

Sykehusbygg HF - Oppdragsdokument for 2025:

«Helseforetaket skal i samarbeid med de regionale helseforetakene revidere veileder for sikring av sykehusbygg. Revisjonen skal også ta hensyn til anbefalinger om sikring av kritisk infrastruktur som helseforetakene er avhengige av.»

Hvorfor en revidert veileder nå?

Regulatoriske rammeverket

- Endret sikkerhets- og trusselbilde
- Krig i Europa – totalberedskap
- Økt vekt på kritisk infrastruktur
- Erfaringer fra prosjekter (2021–2024)
- Nye nasjonale føringer og forventninger

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENTET

Meld. St. 9

(2024–2025)

Melding til Stortinget

Totalberedskapsmelding

Forberedt på kriser og krig

Å verne om liv og helse

NASJONAL HELSEBEREDSKAPSPLAN

Helse- og omsorgsdepartementet

Sykehusprosjekter i totalberedskapen

- Del av Norges totalberedskap
- Skal fungere i:
 - Fred
 - Krise
 - Krig

Kobling til:

- Nasjonal helseberedskapsplan
- Totalberedskapsmeldingen
- Oppdragsdokument Sykehusbygg HF
- RHF`enes forventninger

Trusselbildet - Det meste har blitt sagt før...

 Nasjonal sikkerhetsmyndighet + Følg
NSM 2 u

De siste årene er det mange forhold som har endret den sikkerhetspolitiske situasjonen Norge befinner seg i. En situasjon som gjør at veldig mange kjenner på en "sense of urgency" Den følelsen er kanskje for mange ny, men mange av tiltakene for å redusere risiko og redusere sårbarheter er fortsatt gamle.

For å forbedre sikkerheten trenger vi ikke nødvendigvis å finne opp kruttet på nytt. [Roar Thon](#) og [Jørgen Dyrhaug](#) prater i denne ukes episode litt om hva vi sa... da?

<https://lnkd.in/gEfr2FGe>

En podkast fra Nasjonal sikkerhetsmyndighet 2026

- Trusselvurderingene fra de såkalte EOS-tjenestene har omtalt mye av det som berøres i trusselvurderinger mv. For 2026 tidligere
 - Tilgjengeligheten for denne informasjonen har økt og bidrar til å trene befolkningen til å beholde roen
- *“keep calm and carry on”*

Det meste har vært gjort før...

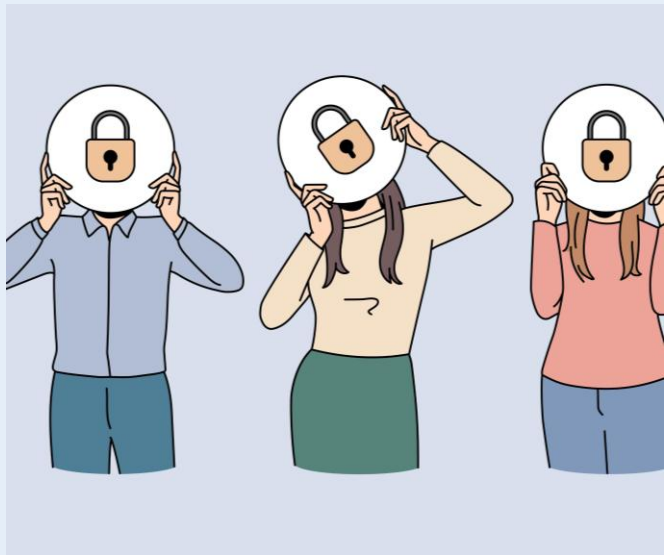
Den første hybridkrigen – Sør-Ossetia 7.-12. august 2008

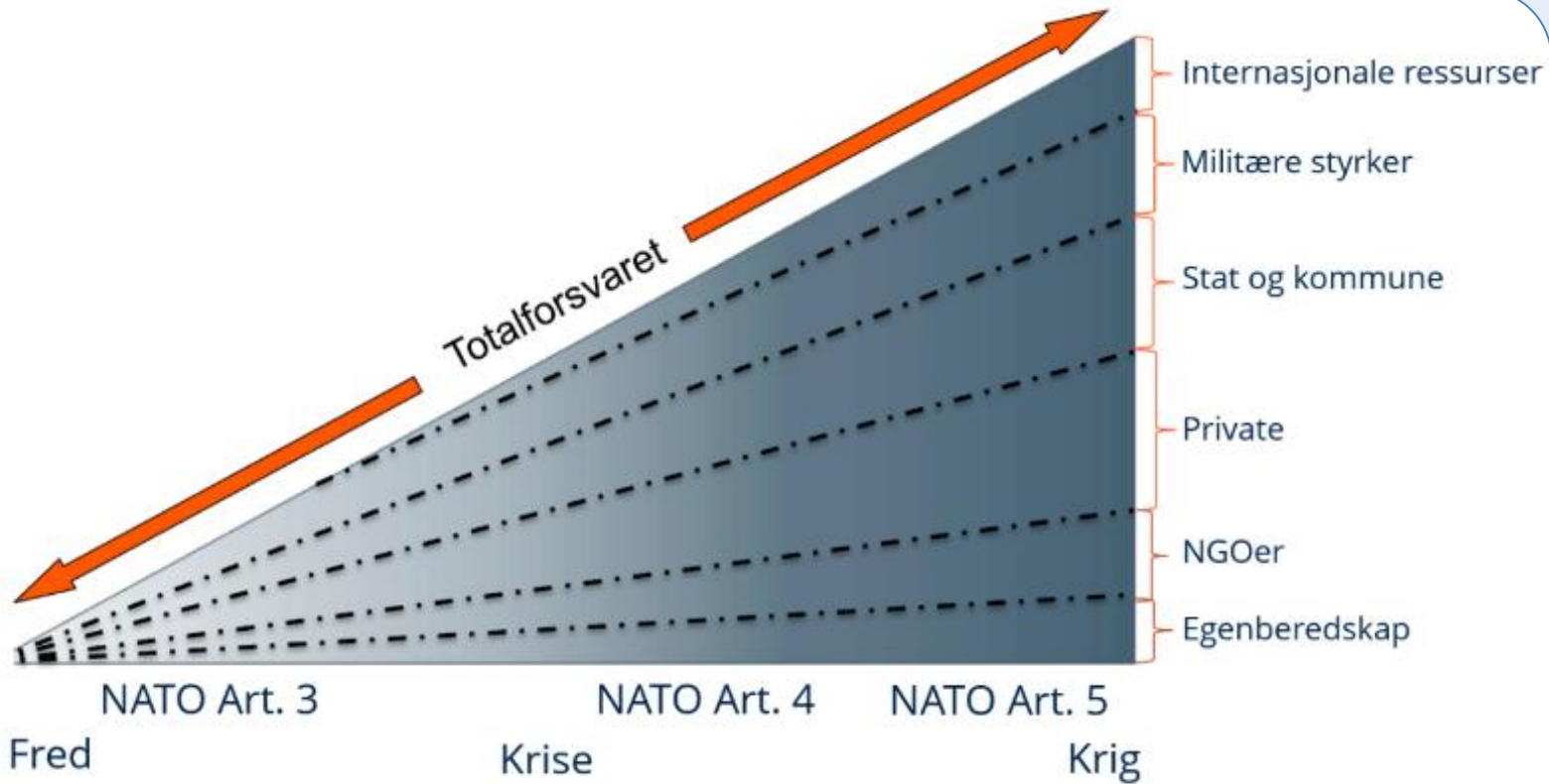
Virkemidler

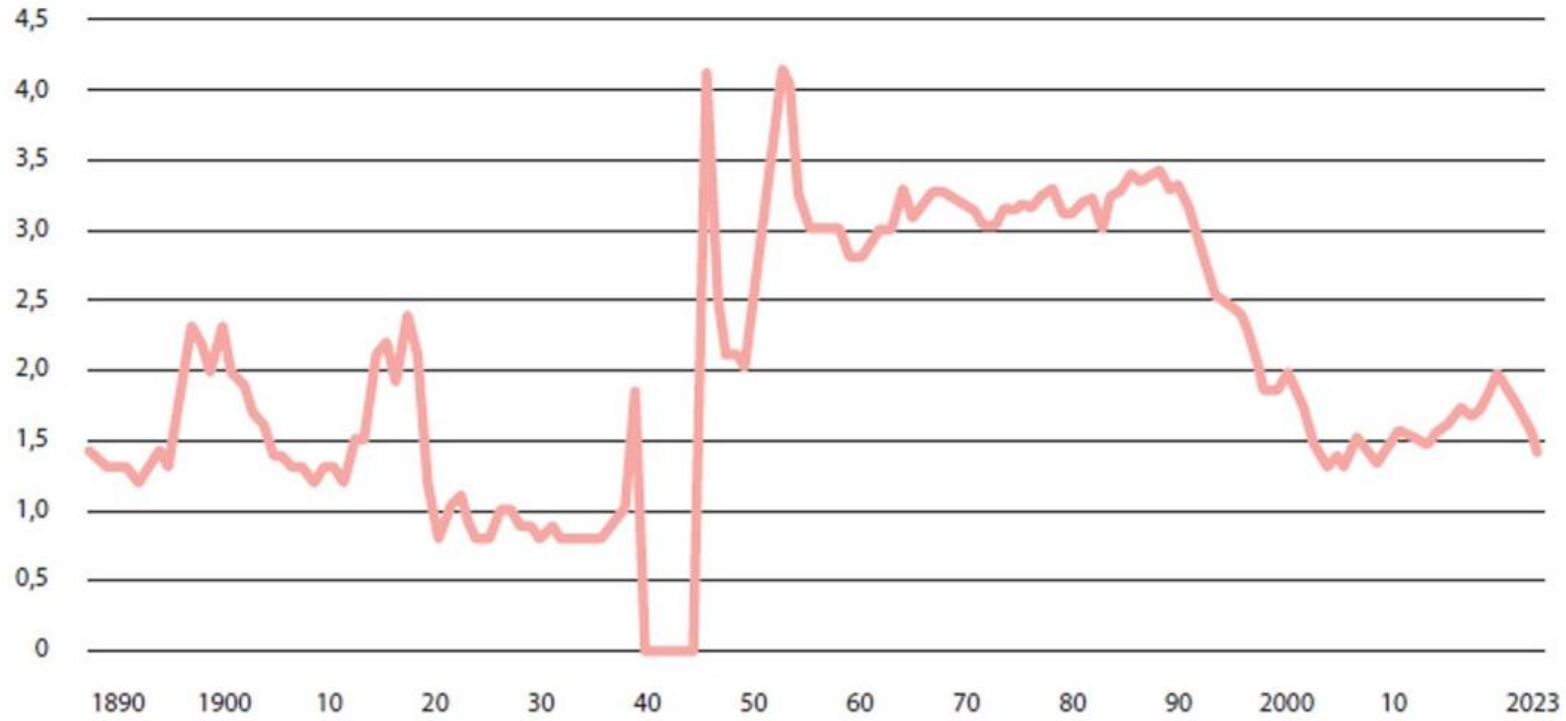
- Delte ut store mengder russiske pass slik at majoriteten var russiske borgere
- Georgiske landsbyer langs den uoffisielle grensen ble beskutt, og russiske fly krenket georgisk luftrom.
- Russland sendte inn flere tusen soldater.
- Internett påvirket i forkant
- Bruker etnisk konflikt for å sikre egne interesser
- Krigen i Georgia varte i bare fem dager, men de alvorlige menneskerettighetsbruddene har aldri opphørt.

Hva betyr et mer krevende trusselbilde i hverdagen for sykehusbyggene?

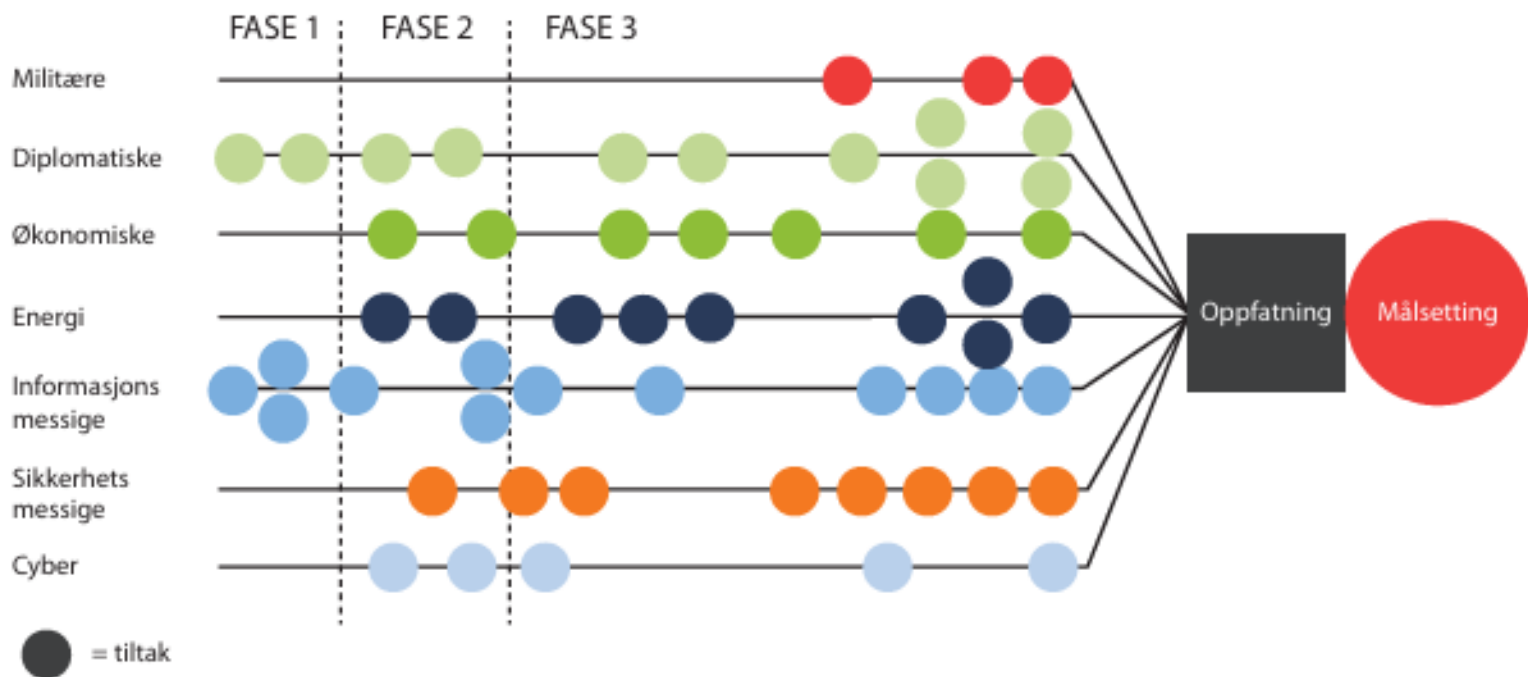

- Økt innslag av oppdrag relatert til sikkerhets- og beredskapslovgivningen i prosjektene
- Endrete sikkerhetskrav også til bygningene
- Økt volum av gradert/skjermingsverdig informasjon og behov for personkontrolltiltak
- Økt behov for at prosjektene og ansatte behersker håndtering av skjermingsverdig informasjon.

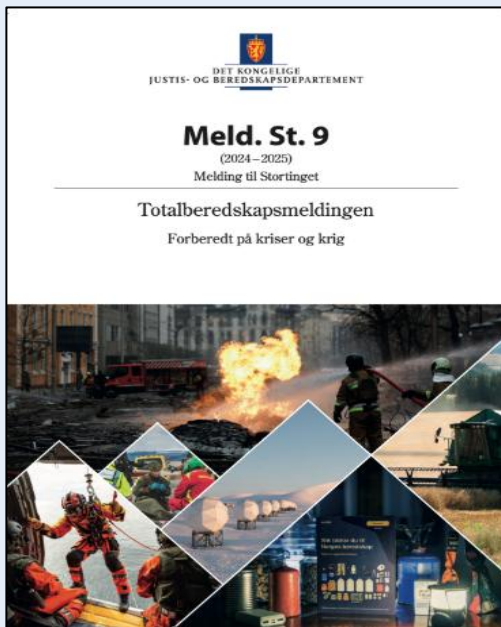
Statens virkemidler

Resiliens - Om fleksibilitet i bygninger

- Resiliens, eller **utholdenhet og motstandskraft**, handler om å ha god nok kapasitet til å håndtere store påkjenninger, tørre å tenke på og lage plan-verk for ting vi ikke kan.
- Evne å fravike regler og hierarkier når situasjonen krever det
- Eksempler på at regelbrudd kan være resiliens – «Mann Gulch»

Trusselbilde og krav → veileder og prosjekt

Oppbygning av veilederen

- Del 1: Sammendrag
- Del 2: Hvorfor og rammer (**HVORFOR**)
- Del 3: Sikring i prosjektfaser (**HVA**)
- Del 4: Grunnsikring og minstekrav (**HVORDAN**)
- **Vedlegg:** Metode, verktøy, regelverk

Erfaringer og behov for endring

Bevart kjerne

- Helhetlig sikringsforståelse
- Risikobasert tilnærming
- Soneplan og robusthetsmatrise
- NS 5814 / ISO 31000

Vesentlige endringer i veilederen

- Krig og krigslignende situasjoner eksplisitt
- Kritisk infrastruktur tydelig løftet frem
- Klare minimumskrav (grunnsikring)
- Informasjonssikkerhet sterkere integrert
- Tydeligere struktur og SKAL-krav
- Tydeligere krav til redundans og robusthet

Grunnsikring

- Et minimumsnivå – ikke maksimum
- Felles forventning fra RHF ene
- Arkitektoniske, fysiske og elektroniske tiltak

Eksempler:

- Identifisering og sikring av kritiske funksjoner
- Krav til robusthet og redundans i forsyningssystemer (vann, strøm, IKT)
- Soneinndeling og adgangskontroll basert på risiko
- Sikring av tekniske rom og nøkkelinfrastruktur

Sikring av teknisk infrastruktur og kritiske innsatsfaktorer

Evne til å fungere – også når det skjer noe alvorlig

- Sykehus må kunne opprettholde drift over tid
- Forventinger til krav om 7 dagers egenberedskap
- Forventning om robuste løsninger og redundans
- Samspill mellom bygg, teknikk og organisering
- Tett dialog med HF og RHF om beredskap

Status veileder versjon 2.0

Status:

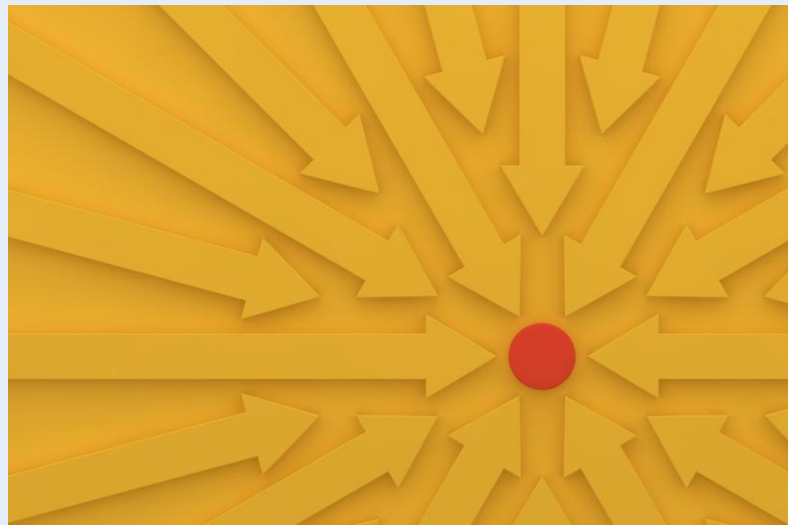
- Revidert veileder godkjent februar 2026
- Styrende dokument
- Skal brukes i alle prosjekter

Ikke:

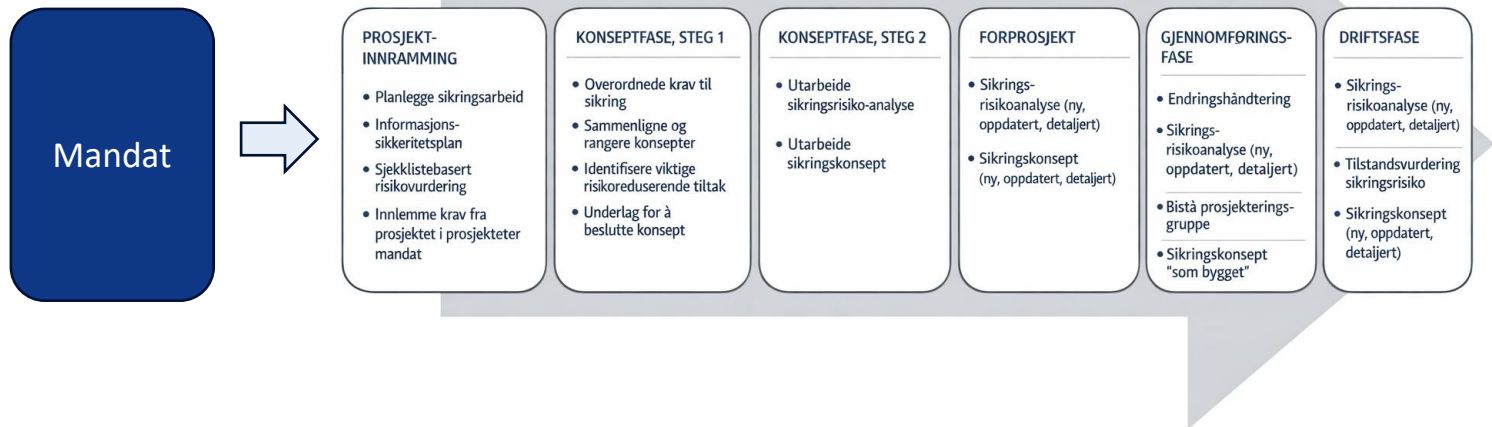
- Et tillegg på slutten
- Et sikkerhetsnotat

Men:

- En premissgiver fra start til slutt

Sikring gjennom prosjektets faser

Sikringskonsept

- Mål
- Prinsipper
- Hva skal sikres?

Sikringsrisiko-analyse

Er det spesielle forhold vi må dimensjonere mot?

Grunnsikring

- *Områdesikring*
- *Teknisk infrastruktur*
- *Robusthetsmatrise*
- *Skallsikring, soneinndeling*
- *Elektronisk sikring*

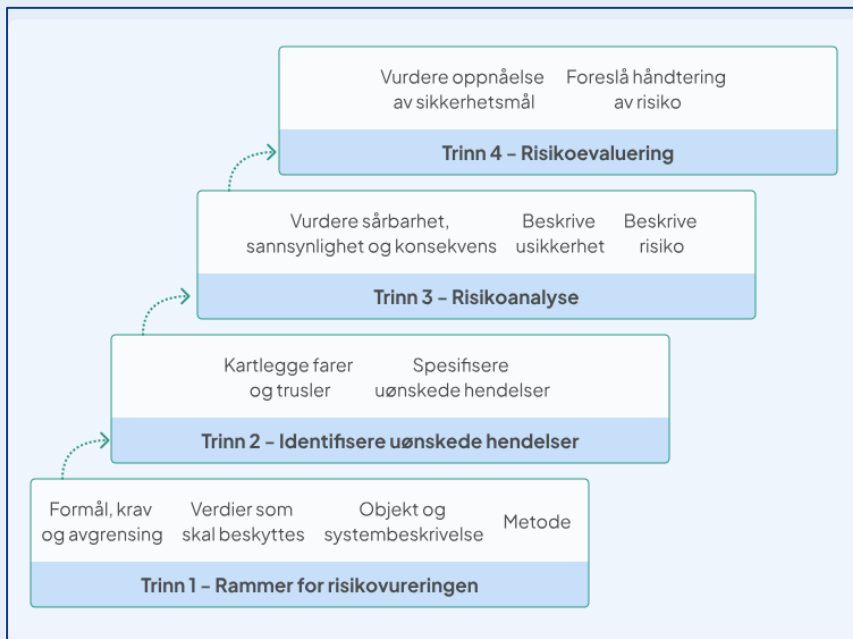

■ Fysisk sikkerhet ■ Elektronisk sikkerhet ■ Organisatorisk sikkerhet

Veileder for sikring (2026)

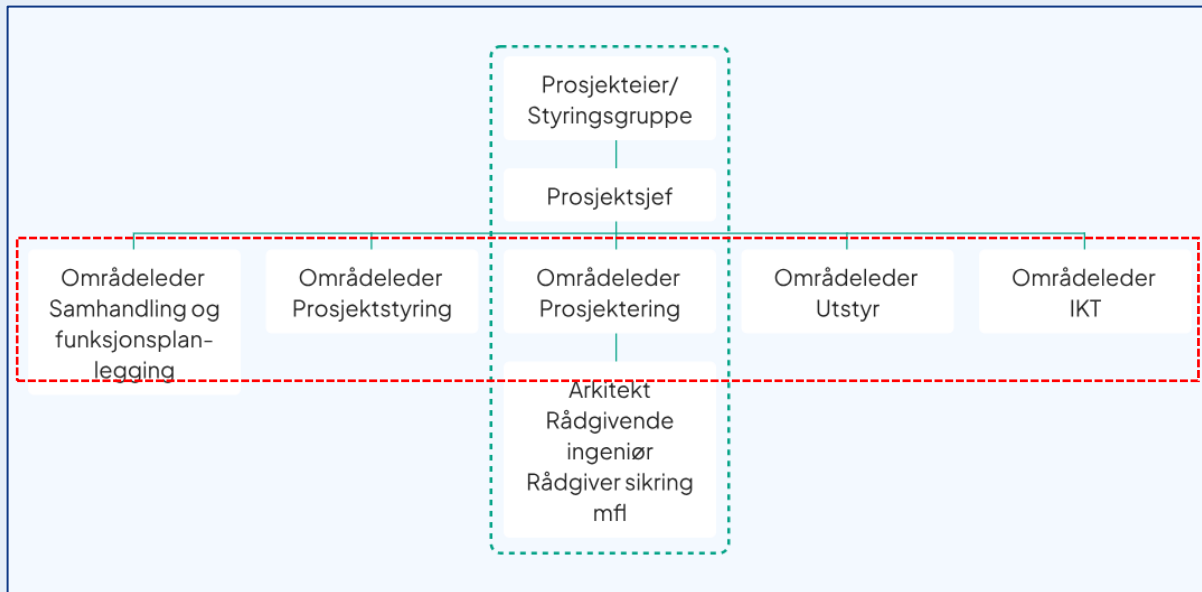
Medvirkning fra HF drift

Sikringsrisikoprosessen

Sikringsrisikoprosessen iht. NS 5814:2021. Illustrasjon Sykehusbygg HF

Ansvar for oppfølging

Tilfluktsrom

- Regjeringen har varslet nye krav til tilfluktsrom i helsebygg (Totalberedskapsmeldingen)
- Forventning om at fritak for tilfluktsrom oppheves – nye forskrifter ventes i 2026
- Sykehusbygg HF har fått i oppdrag om å vurdere konsekvenser av å implementere tilfluktsrom i 5 forprosjekt i HSØ RHF
- Sykehusbygg HF fått i oppdrag å lage veileder til ny forskrift
- Tilfluktsrom må vurderes tidlig i prosjektet – både for nybygg og ombygging

Skjerpente forhold

- *Datasikkerhet i prosjekteringsprosessen*
- *Samhandling med andre offentlige aktører knyttet til sikring av infrastruktur*
- *Helseforetakene skal ha systemer og tiltak for å sikre kritisk infrastruktur og kritiske innsatsfaktorer som personell, legemidler og medisinsk utstyr, IKT/EKOM-tjenester, ventilasjon, varme og kjøling, mat, vann- og strømforsyning i **minst syv døgn**.*

Veilederen finnes i Kunnskapsbanken

Kunnskapsbanken

Sykehusbygg HF bidrar til framtidsrettet utvikling av sykehusbyggingen i Norge gjennom læring, innovasjon, erfarings- og kompetanseoverføring. Sykehusbygg HF jobber kontinuerlig med å gjøre innholdet i kunnskapsgrunnlag, veiledere og andre dokumenter søkbare og tilgjengelige i Kunnskapsbanken.

[Gå til Kunnskapsbanken her →](#)

Kunnskapsbanken

Planlegging og bygging
av sykehus

Avsluttende hovedbudskap

- Sikring er en del av kjerneleveransen
- Tidlig involvering gir bedre prosjekter
- Veilederen er et støtteverktøy, ikke en bremse
- Veilederen skal sikre trygge, funksjonelle sykehus
- Brukerhensyn og sikkerhet må sees i sammenheng
- Målet er robuste løsninger som fungerer i praksis

Spørsmål?

For spørsmål eller ytterligere informasjon, vennligst kontakt magnus.sandvik@sykehusbygg.no